

MURAWY KSEROTERMICZNE W GÓRZYCY

Szałwia łąkowa (*Salvia pratensis*)

Murawy kserotermiczne koło Górzycy nad Odrą to jeden z najcenniejszych kompleksów roślinności termofilnej na Ziemi Lubuskiej. W najbliższej okolicy, na krawędzi doliny Odry występuje jeszcze kilka takich kompleksów: Rezerwat Pamięcin, Obszar Chroniony Klubu Przyrodników Owczary, użytki ekologiczne: Owczary I, Owczary II, Laski I, Laski II, Murawka i Długa Murawa.

Kompleks roślinności ciepłolubnej na którym się znajdujesz ma powierzchnię ok. 12,5 ha i obejmuje fragment krawędzi pradoliny Odry i Warty na północ od miejscowości Górzycy. Stoki o wystawie zachodniej oraz południowo-zachodniej są silnie nachylone (czasami nawet powyżej 40 stopni), co wiąże się również ze znaczną różnicą wysokości między szczytami wzgórz a nieużytkami w dole – wynosi ona nawet 30 metrów.

Zbocza porośnięte są przez ostnicowe i kłosownicowe murawy kserotermiczne. To jedne z najcenniejszych i najbardziej zagrożonych wyginięciem typów nieleśnych ekosystemów w Europie. Przystosowane są do siedlisk silnie nasłonecznionych a co za tym idzie – mocno nagrzanym i wysuszonych (wyraz *kserotermiczne* pochodzi od greckich słów *kseros* – suchy i *thermos* – ciepły). Takie warunki panują głównie na nieleśnych zboczach o wystawie południowej i zachodniej, gdzie temperatura podłoża może dochodzić nawet do 70° C. Ponadto podłoże na którym murawy się wykształcają jest zasobne w węglan wapnia. Miejscami murawy zarastają krzewami tarniny, część stoków pokrywa już las – łęg zboczowy. Na granicy muraw i zbiorowisk zaroślowo-leśnych wykształcają się ciepłolubne zbiorowiska okrajkowe.

Na murawach kserotermicznych występuje szereg rzadkich gatunków roślin, takich jak ostnica włosowata, dzwonek syberyjski i boloński, czyściec prosty, zaraza przytuliowa, driakiew gołębia, głowienka wielkokwiatowa czy mikołajek polny. Kompleks roślinności ciepłolubnej jest również siedliskiem dwóch ptaków z Dyrektywy Ptasiej – gąsiorka oraz jarzębatki. Stwierdzono tu też 11 rzadkich gatunków chrząszczy kserotermicznych.

Głównym zagrożeniem muraw w Górzycy jest sukcesja naturalna. Brak użytkowania pasterskiego, które warunkuje utrzymanie muraw kserotermicznych sprzyja wkraczaniu na ten teren drzew i krzewów. Część obszaru była kiedyś celowo zalesiona. W efekcie rozwoju drzew i krzewów na tym terenie zmieniają się warunki abiotyczne: spada nasłonecznienie i rośnie wilgotność, zmienia się struktura gleby, przez co wiele gatunków ciepłolubnych zanika. Klub Przyrodników w porozumieniu z Nadleśnictwem Ośno Lubuskie regularnie prowadzi wycinki drzew i krzewów na tym terenie oraz prowadzi ekstensywny wypas owiec wrzosówek, co pozwala przetrwać murawom kserotermicznym.

Mikołajek polny (*Eryngium campestre*)

Niestrzep głogowiec (*Aporia crataegi*)

Zaraza przytuliowa (*Orobancha caryophyllacea*)

